

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויק"פ

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כא

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושבעים לבריאה
שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

החתן התי' הרב אהרן דובער והכלה מרת חוה זיסל שיחיו ימיני
לרגל נישואיהם בשעטומ"צ, ביום כ"ב אדר, ה' תהא שנת עשירות
„ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות“

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' אמיני וזוגתו מרת פייגא שרה שיחיו ימיני
הרה"ת ר' נחמן בער וזוגתו מרת דבורה שיחיו קריימאן
נדפס ע"י ידידיהם
הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

*

לעילוי נשמת

ר' גדלי' חנוך ב"ר פינחס ע"ה סניידער
נפטר ביום כ"ד אדר שני ה'תשל"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת חנה בת רייזל תחי' סניידער
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה
נדפס ע"י חתנם ובתם
הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

הרי זהו הזמן המתאים להפנות את מלוא תשומת הלב אל הניסים והנפלאות שארעו בימינו אלה, בימים הסמוכים לפורים של שנה זו.

היו אלה ניסים גלויים לא רק לעם ישראל אלא גם לכל העמים ועד ש"ראו כל אפסי ארץ" – הכל ראו את הנסים הגדולים שנעשו בזמן זה.

לפי התנאים הטבעיים של העולם, הגיע אז למצב שתהיה לא רק הכרת מלחמה וכיבוצא בזה, אלא שהמלחמה תגורר לתוכה עמים רבים ותתלהט עד כדי מלחמת עולם ר"ל; אך בפועל, למעלה מדרך הטבע הרגיל, הנה לא זו בלבד שנמנעה מלחמת עולם, אלא שגם המלחמה שפרצה – שקטה.

בשעה שלפי כל הסימנים הי' נראה, שיש לצפות למלחמה קשה ולכן מן ההכרח להכין צבא גדול ואדיר, מצוייד בכלי נשק רבים ודווקא מהמתקדמים ביותר, הרי לאחר כל ההכנות – כפי שנהוג להתכונן למלחמה ארוכה שאמורה להימשך שבועות וחדשים – בא הניצחון בפועל בתוך זמן קצר ביותר!

הניצחון היה כל כך מופלא, עד שהוא מנע לא רק שפיכות דמים רבה בין אומות העולם (כפי שחששו תחילה), אלא הוא אף הביא לידי כך, שהאיוב ישחרר, ובאופן נאה, חלק משבווי המלחמה ואפילו חלק מאלה שנישבו בעבר.

...יתירה מזו: אלה המכירים את הנעשה "מאחורי הקלעים ויודעים פרטים רבים שלא ניתנו לפרסם – משיגים עוד יותר ויותר את פלאי הניסים והנפלאות בזמן הזה, בימים אלה.

* * *

במשך השנה הזאת – שאותה קראו בני ישראל בשם וסימן: "היה תהא שנת נפלאות אראנו", ועוד קודם לכן, בסיומה של השנה שעברה, שצויינה ע"י יהודים בסימן: "היה תהא שנת נסים" – הודגש כמה פעמים שחז"ל גילו לנו מראש (בילקוט שמעוני ישעי' רמז תצט) על דבר המלחמות העתידות להיות באותו חלק של העולם, שהן מהסימנים המעידים שמתקרבת הגאולה האמיתית על ידי משיח צדקנו.

ולאור המאורעות והניסים הנ"ל, צריכה להתחזק עוד יותר הידיעה וההכרה, שזהו הזמן של ההכנה הקרובה למילוי ההבטחה "הייתה לה' המלוכה", כאשר כל העמים יהיו משוכנעים שיש בעל הבית לבירה זו¹, והכרה זו תביא אותם "לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד"².

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המתולקיים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

כל חלקי ופרטי עניני המשכן: היריעות בפני עצמן, קרשים בפני עצמם, וכל אחד מכלי המשכן בפני עצמו – מנורה שולחן כו'.

החידוש בפרשת פקודי בנוגע למלאכת המשכן הוא: לאחר ההקדמה – פירוט הסך הכל של הזהב וכסף ונחושת (כאשר כמאמר המוסגר מופיע באמצע – סיום המסופר בפרשת ויקהל: עשיית חלקי המשכן, הסיפור של עשיית בגדי כהונה, ואחר כך) מופיע סיכום כללי: כיצד הובאה המלאכה כולה למשה⁸, ובעקבות כך ציווי ה' להקים את הכל יחד (את המשכן עם כל כליו⁹) ביחד עם כל עבודות המשכן (המוזכרות רק בכללות), וכיצד משה קיים בפועל הכל ביחד (ההקמה והעבודות)¹⁰ עד אשר נעשה משכן אחד ו"כבוד ה' מלא את המשכן"¹¹.

לפי זה, תוכן הפרשות הינן בדיוק ההיפך משמותיהן: פרשת ויקהל תוכנה (ביחס למשכן) – פרטי וחלקי המשכן, כל אחד כפרט ומציאות לעצמו – לא הענין של "ויקהל"; ואילו בפרשת פקודי מופיע הצירוף והחיבור של כל הפרטים – כיצד כל חלקי ופרטי המשכן אוחדו למציאות אחת (קהל – משכן), משכן שלם. היפך ההדגשה של "פקודי", שפירושו מנין – ספירת כל פרט לעצמו¹².

ב. על שם הפרשה לבטא את תוכנה העיקרי

בפשטות היה אפשר לתרץ:

הפירוש של "ויקהל" בפשוטו של מקרא משמעו: הקהלה של כל בני ישראל.

ולפי זה היה אפשר להסביר את השייכות של "ויקהל" (על שם ההקהלה של בני ישראל)

לומר שאינו דוחה את השבת" (פרש"י ר"פ ויקהל), הציווי על נדבת המשכן, הציווי דכל חכם לב יבואו ויעשו המשכן וכל פרטי הכלים וסיפור נדבת בני" למלאכת המשכן.

(7) לו, ח ואילך.

(8) לט, לג ואילך.

(9) מ, א ואילך.

(10) שם, יז ואילך.

(11) שם, לד.

(12) ראה רמב"ן ר"פ פקודי, ועל דעת רבים אלה פקודי המשכן יחזור אל הנוכחים למעלה יאמר כי המשכן וכליו שהוא הבית והחצר וכל הנעשה להם פקודי עבודת הלוים כו' ואין כן דעתי כו' אבל אלה פקודי ידמו על אשר יוכיז בפרשה למטה כו'. וראה פרש"י ר"פ פקודי. שם ד"ה עבודת הלוים ובמפרש"י רש"י. וראה אברבנאל וכלי יקר כאן, ועוד.

א. הניגוד בין שמות הפרשות "ויקהל" – "פקודי" – ותוכן

כפי שכבר דובר פעמים רבות¹ בנוגע לשמות הפרשות, תוכנה של כל פרשה מתבטא בשמה². כך הוא גם בפרשתנו, שהשם, "ויקהל" מבטא את נקודת התוכן של הפרשה הראשונה, ו"פקודי"³ – את נקודת התוכן של הפרשה השניה.

ולכאורה – התוכן של שתי הפרשות אינו בהתאם לשמות, ויתירה מזו: לא רק שאינם מתאימים, כי אם גם הינם בתוכן הפכי זה מזה, כדלקמן.

הפירוש של "ויקהל" כפשוטו הוא – אסיפה וקביוצ של כמה וכמה יחידים או פרטים. וההבדל בין הלשון "ויקהל" לגבי לשונות אחרים המציינים אסוף של כמה יחידים או פרטים – כמו אסיפה, קיבוץ, לקיטה וכדומה – מתבטא בכך ששאר הלשונות מבטאים רק אסוף וקביוצ של מספר אנשים (פרטים) במקום או ענין אחד, אך גם לאחר האסיפה... יתכן שכל אחד מהנאספים נשאר מציאות עצמאית בפני עצמו; לעומת זאת הלשון "ויקהל" משמעה – לעשות קהל, במובן של כלל (אנשים או פרטים) לא כצירוף של כמה פרטים נפרדים, אלא כפי שמכולם יחד נעשית מציאות חדשה – קהל אחד⁴.

"פקודי" שפירושו הוא מלשון "מנין"⁵, מורה על התחלקות של כל דבר בפני עצמו, שדוקא אז שייך הענין של ספירה...

על פי זה אינו מובן: התוכן של שתי הפרשות הוא באופן הפכי. שתי הפרשות מדברות אודות עשיית המשכן והכלים, אך ישנו חילוק עיקרי ביניהם: פרשת ויקהל מדברת⁶ אודות העשיה של

(1) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 58 ואילך. חט"ו [המתורגם] ע' 156 ואילך. לקו"ש ח"א ע' 163. ובכ"מ.

(2) ולא רק לפי שתיבה זו (או שתי תיבות אלו) היא התחלת הסדרה. כדמוכח מהשמות, בנח"ו, תולדות" (ראה לקו"ש ח"ה ע' 354 ואילך. ועוד).

(3) כן נק' פרשיות אלו במנהג ישראל, ויקהל", "פקודי". אבל בסדור הרס"ג (סדר קריאת התורה) וברמב"ם (ב,סדר תפלות" שלו (בס"ס אהבה בסופו), "ויקהל". אלה *פקודי". וראה לקו"ש ח"א ע' 163 הערה 6. לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 59 ובהערה 9 שם.

(4) ראה ויקרא ד, יג ואילך. וראה יבמות (נז, א) קהל גרים לא אקרי קהל. ועוד. ולהעיר מפרש"י (בא יב, ו) ד"ה קהל עדת ישראל. וראה צפע"נ כללי התורה והמצות ערך צבור.

(5) ראה ת"א ותיב"ע ר"פ פקודי. פרש"י שם. וראה לקמן בפנים סעיף ב.

(6) אחרי ש,הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן

(* ברמב"ם שם, ואלה". וכ"ה בדפוס רומי לפני ר"מ.

מורא געהאט), נאָר האָט געבראַכט דערצו, אַז דער שונא זאָל באַפרייען, אין אַ גוטן אופן, אַ טייל פון די מלחמה-געפאַנגענע און אַפילו אַ טייל פון די געפאַנגענע פון פריער.

. . . און נאָך מער: די וועלכע „ווייסן וואָס ס'טוט זיך אינעווייניק" – זיינען באַקאַנט מיט גאָר אַ סך איינצלהייטן וועלכע דערגרייכן ניט צו דער עפנטלעכקייט – באַגרייפן אַ סך מער דעם וואונדער פון די נסים ונפלאות בזמן הזה בימים אלה.

* * *

במשך פון דעם יאָר – אויף וועלכן אידן גיבן דעם נאָמען און סימן: „היה תהא שנת נפלאות אראנו", און נאָך פאַר דעם, ביים סוף פון פאַרגאַנגענעם יאָר, באַצייכנט פון אידן מיטן סימן „היה תהא שנת נסים" – איז פיל מאָל באַטאַנט געוואָרן בנוגע וואָס חז"ל האָבן פאַראויס געזאָגט (אין ילקוט שמעוני ישעי' רמז תצט) וועגן די מלחמות וועלכע וועלן פאַרקומען אין יענעם טייל פון וועלט, אַז דאָס זיינען פון די סימנים אַז אַט-אַט קומט די גאולה האמיתית והשלימה דורך משיח צדקנו.

און אין אַנבליק פון די אויבנדערמאָנטע געשעענישן און נסים, דאַרף נאָך שטאַרקער ווערן דער באַוואוסטזיין, אַז דאָס איז די צייט פון הכנה קרובה צו דער ערפילונג פון דער הבטחה „והיתה לה' המלוכה", ווען אַלע פעלקער וועלן זיין איבערצייגט אַז „יש בעל הבית לבירה זו", און די אַנערקענונג וועט זיי ברענגען „לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד".³

(ממכתב כללי, כ"ה אדר תשנ"א)

(1) עובדי' א, כא.

(2) ראה ב"ר רפליט.

(3) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם ה' מלכים ספ"א.

למלאכת המשכן עליה מסופר לאחר מכן:

הענין של ויקהל¹³ – אשר כל בני ישראל נעשו לקהל אחד, הוא הקדמה והכנה לעשיית המשכן. בכדי שהמשכן יהיה משכן של כלל ישראל – ונעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם¹⁴, בתוך כל ישראל – הייתה צריכה להיות תרומת ונדבת כל יחיד מישראל למלאכת המשכן באופן שתחדל מלהיות ממון יחיד (כסף השייך ליחידים רבים), ואף לא ממון שותפים (יחידים הנעשים שותפים) ולהיעשות ממון של מציאות אחד – ממון ציבור¹⁵. לשם כך היתה ההקדמה – להקהיל את כל (בני ישראל) היחידים ולעשות מהם קהל אחד. אך נותרת עדיין השאלה בנוגע לפרשת „פקודי" – בה לא מופיע מניין אלא סך הכל של זהב, כסף, נחושת.

גם בנוגע לפרשת „ויקהל" אין זה עדיין ביאור מספיק. כי מכיון שכל ענייני התורה הינם בתכלית הדיוק, מובן, כי בדיוק כפי שבכל מקום מבטא השם את תוכן הדבר, כך גם בנוגע לשמות הפרשות – ובעניינו: „ויקהל" – מבטא השם לא רק את ההקדמה לתוכן העיקרי של הסדרה, אלא (גם) את נקודתה העיקרית.

ג. דברי הרמב"ם „וכבר ייחד הציווי בכל חלק וחלק"

ויובן זה בהקדם: בנוגע למצות בנין בית המקדש אומר הרמב"ם (בספר המצוות):¹⁶ „שצונו¹⁷ לבנות בית הבחירה לעבודה בו יה' ההקרבה והבערת האש תמיד כו' והוא אמרו ית' ועשו לי מקדש". ולאחר מכן ממשיך: „שזה הכלל כולל מינים רבים שהם המנורה¹⁸ והשלחן והמזבח וזולתם כלם מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש וכבר ייחד הציווי¹⁹ בכל חלק וחלק²⁰".

צריך להבין: לאחר שהרמב"ם כותב שהכלים הם „מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש" – שהם פרטים מהכלל, מהמצוות-עשה „ועשו לי מקדש" – למה לו להרמב"ם לומר בסוף דבריו „וכבר ייחד הציווי בכל חלק וחלק", שלכאורה מדגיש בכך

תוכן הפני, שכל חלק וחלק מכלי המקדש הוא דבר בפני עצמה ומצוה בפני עצמה²¹. ובכלל – איזו נפקא-מינה יש מהוספה זו בדברי הרמב"ם שם?

ד. אופנים בחשיבותו של פרט אחד מהכלל

ויש לומר ההסברה בזה:

את השייכות שבין כלי המשכן עם המשכן ניתן לפרש בכמה אופנים – מעין האופנים שאפשר לומר בנוגע לכלל המורכב מפרטים²²:

א) כל אחד מהפרטים אינו מציאות בפני עצמו, כל מציאותו היא רק בכך שעל-ידי התאחדות כולם יחד נעשית מציאות אחת – הכלל. בנוסף אחר: מציאות הפרטים אינה אלא הכשר בלבד למציאות הכלל.

[מעין דוגמא לזה²³: גדרו של „חצי שיעור" לדעת ריש לקיש שחצי שיעור מותר מן התורה²⁴. ברם, כאשר מצטרפים שני חצאי שיעור – נעשית מציאות חדשה, ואז נפעל ומתחדש האיסור מן התורה²⁵].

ב) גם הפרטים הינם מציאות בפני עצמם, אלא שעל-ידי הצטרפותם יחד, מהווים הם גם ענין חדש, שלא היה קודם לכן כאשר כל פרט היה בפני עצמו.

[על דרך הענין של עשרה לדבר שבקדושה, שכל יהודי בפני עצמו יש בו קדושה, אבל כאשר עשרה מישראל נאספים יחד, נפעלת (גם) קדושה נעלית יותר, שאז ניתן לומר דברים שבקדושה].

ג) הפרטים אינם מציאות חשובה כל אחד בפני עצמו; אבל כשהם מתאחדים ומתהווה מהם כלל, מקבל אחר כך כל פרט גם חשיבות לעצמו.

(21) ובסמ"צ בשורש יב (שנוכר במ"ע כ', וכבר בארנו שזה הכלל כו') כתב: ואחר כך בא לתאר חלקיו ואין יעשה, ואין ראוי שימנה כל מה שאמר בו ועשית מצוה בפני עצמה. וראה מפרשי סמ"צ שם ובמ"ע לג.

(22) ראה מפענח צפונות פרק ד כמה אופנים וביאורים בשייכות כלל ופרט. וש"נ.

(23) יש לומר דוגמא במצוה (לא רק באיסור כבפנים): חזוט א* מארבע חוטי הציצית, שאין עליו שם בפ"ע, כי ענינו הוא רק שע"י צירוף ד' חוטים נעשה למציאות ציצה אחת.

(24) יומא עד, א.

(25) וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 115. וש"נ.

(*) משא"כ ציצה א' שלמה – ראה מנחות כח, א במשנה, ובגמ' שם לו, ב. הובא במפענח צפונות שם ס"ו.

הוספה

בשורת הגאולה

יז.

קומענדיק פון די ימי הפורים – טעג פון נסים, וואָס דער אויבערשטער האָט באַוויזן „בימים ההם בזמן הזה“, און דערנענטערנדיק זיך צו חג הפסח – ווען מיר פראַווען דעם יום-טוב פון „זמן חרותנו“ און מיר דאַנקען דעם אויבערשטן פאַר די ניסים ונפלאות וועלכע ער האָט באַוויזן ביי יציאת מצרים –

איז איצט די פאַסיקע צייט צו ציען די פולע אויפמערקזאַמקייט אויף די נסים ונפלאות וועלכע האָבן פאַסירט נאָענט צו דעם היינטיקן פורים.

דאָס זיינען געווען נסים גלויים אָפּענע נסים, ניט נאָר פאַר אידן, נאָר אויך פאַר אַלע פעלקער, ביז אַז „ראו כל אפסי ארץ“, אַלע האָבן געזען די גרויסע נסים וואָס זיינען פאַרגעקומען אין דעם זמן. . . . לויט די נאָטירלעכע אומשטענדן אין דער וועלט, האָט עס געהאַלטן דערביי, אַז עס זאָל זיין ניט נאָר אַ מלחמה ערקלערונג א.ז.וו. נאָר אַז די מלחמה זאָל אַריינציען מערערע פעלקער און זיך צעפלאַקערן אין אַ וועלט-קריג, ר"ל – און למעלה מדרך הטבע הרגיל, איז ניט בלויז אויסגעמיטן געוואָרן אַ וועלט-מלחמה, נאָר אויך די שוין אָנגעהויבענע מלחמה איז איינגעשטילט געוואָרן.

בעת אַלע סימנים האָבן געוויזן, אַז מ'דאַרף דערוואַרטן אַ שווערע מלחמה, און צוגרייטן אַ גאָר גרויסע אַרמיי מיט אַ סך כלי-זיין און דוקא פון די נייעסטע, און נאָך די אַלע צוגרייטונגען ווי ס'איז דער סדר ווען מ'גרייט זיך צו אַ לאַנגער מלחמה, וואָס דאַרף דויערן וואָכן, חדשים – איז דער נצחון געקומען אין גאָר אַ קורצער צייט!

דער נצחון איז געווען אַזוי וואונדערלעך, אַז ער האָט ניט נאָר פאַרמיטן אַ סך שפיכות דמים צווישן אומות העולם (ווי מ'האָט

ה. אופנים דומים ביחס לחשיבות כלי המשכן

מעין כל זה יש לומר בנוגע לכלי המשכן³²:
(א) בתחילה אין בהם שום חשיבות (קדושה), אַך לאחר גמר עשיית כל הכלים, או לאחר הקמת המשכן, והכנסת הכלים בו בפעם הראשונה – מתהווה אז³³ המשכן – „נקרא מקדש“. אבל אין הם מקבלים שום גדר וחשיבות פריטיים, אלא רק על דרך החלקים מגוף הבנין, קרשי המשכן ויריעות, שאין הם אלא חלקים המרכיבים את המשכן. ועל דרך זה בנוגע לכלים.

בסגנון אחר: גדר המשכן הוא שישנם יריעות קרשים אדנים ושלחן מגורה ומוזבחות. אבל הכלים אין להם חשיבות כשלעצמם, כשם שהיריעות והקרשים והאדנים אינם אלא חלק בלבד מכללות הבנין. והציווי „ולא יבואו לראות כבלע...“ (וכיוצא בו) – הוא ציווי חדש לגמרי, ואינו תולדה מהציווי על קדושת קדש־הקדשים – מאחר שמפרקים אותו³⁴.

(ב) לכלים יש חשיבות מצד עצמם גם לפני

ק"ק* היכל ועזרה, שהם עיקר הבית (רמב"ם שם פ"א ה"ה), שלכן „מקריבין הקרבנות כולן... ואוכלין ק"ק בכל הנזרה אע"פ שהיא חרבה ואינה מוקפת מחיצה“. שלכ"ז צריכין קדושה פרטית דחלקי המקדש. וראה צפ"נ על הרמב"ם הל' תרומות פ"א ה"ה (ו), ב. ובהמובא בצפ"נ עבודה בהלכה הנ"ל. וראה אנצילוקפדי' תלמודית ע' ביהמ"ק (ע' רלד). וש"נ. ולהעיר גם מהשק"ט אם הקדושות תלויות זב"ז וכשבתלה קדושת א' (ע"י שבא פריצים וחלילה) בטלה גם קדושת השני' (ראה מכתבי תורה מכתב ו). – וראה לק"ש ח"א ע' 151. (32) בכל הבא לקמן ראה צפ"נ עה"ת פ' ויקהל לה' יו"ד. ובהערות מ, ט. וש"נ. – וראה צפ"נ מהד"ת עג, סע"ג ואילך. פא, א, פב, ג"ד. מפענח צפונות פ"ב ס"א (ע' פג). ועוד (ועי"ש במקומות הנ"ל דמחלק בין המשכן ומקדש). (33) או ר' לאחר שלימותו במטרתו* (שהקריבו בו קרבנות), או – גם שירדה שכניה (או גם לאחר סיום כל החינוך (גם דהנשיאים) – ראה צפ"נ מהד"ת י, א. להקרבת הקרבנות צ"ע שאולי די הוציאתו (וקדושת) חצר (ובו המזבח) ואפילו קודם שהוקם האהל מועד וק"ק (אפילו בפעם הא'). וראה מגילה א, א: א"ד אליעזר שמעתי כ' ובפרש"י שם ד"ה קלעים. וראה תוס' ר"ד מגילה שם: דר"מ סובר .. צריך קלעים לתורם הצריכים במה גדולה כו'. – וראה לק"ש ח"א ע' 218 ואילך. (34) וראה בהנמסר לעיל הערה 28. צפ"נ מהד"ת עג, סע"ג.

(*) להעיר מחידושים וביאורים להעב"ץ לרמב"ם הל' ביהמ"ק דר"ד. ולהעיר ממכות בסופו: ראו שועל יוצא מבית קדש הקדשים. אמרו לו מקום שכחוב בו והור הקרב יומת וענשיו כו'. וראה ערוך לנר שם. לק"ש (המחורג) ח"ט סע"ע 77 ואילך.
(*) ראה רמב"ם דיש הל' ביהמ"ק. סהמ"צ מ"ע כ. וראה לק"ש ח"א שם.

[על דרך זה יש לומר במשכן ובית המקדש עצמם: החצר, אהל מועד וקדש־הקדשים²⁶ כל אחד כפי שהוא בפני עצמו (לפני שישנה המציאות של כל המשכן וקדושתו) אין מציאות קדושת משכן בעולם – וממילא לא חל קדושה על החצר...; אבל לאחר שמקימים את כל המשכן (מקדש), חלה הקדושה על כל חלק פרטי, חצר אהל מועד וקדש־הקדשים, נוסף על הקדושה הכללית של המשכן, המקדש²⁷.

ויש לומר שקדושת החלקים במקומה עומדת אפילו בהבטל קדושת הכלל מן התורה, כגון בנסוע ונפרק המשכן²⁸, או משחרב (הכלל)²⁹ בית המקדש³⁰. ויש לומר שקדושתם נשארת רק מדרבנן³¹].

(26) ראה רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ה.
(27) וכפשוטו לשון המשנה (כלים פ"א מ"ו ואילך. רמב"ם שם פ"א ה"ה ואילך) עשר קדושות הן כו' עזרת ישראל מוקדשת ממנה כו' עזרת כהנים מוקדשת כו'. וראה רמב"ם הל' תמורה פ"ד ה"ה דאין משנים מקדושה לקדושה בקדושת בדיק הבית. – וידועה השק"ט איזו מעשה המעלות מה"ת. וראה לק"ש (המחורג) ח"ט ע' 305 ואילך. וש"נ.
(28) ראה זכחים ט, ב ואילך ובמפרשים שם. מנחות צה, א ואילך. ספרי וטא נשא ו, א: המקדש נתקדש בעמידה ובפירוק .. ובפירוק מנין כו'. וראה אמבואה דספרי שם.
(29) בתורה מאי זכחים (שם סע"ב): „זהו תימא לומר דהא ירושלים לא נתקדשה אלא בשביל הבית ואין יתכן שקדושת הבית תבטל וקדושת ירושלים קיימת“. אבל צע"ג אם כו"נ ס"ל כן, כי י"ל שלאורי שכבר נתקדשה ירושלים – נעשית קדושה בפ"נ. ומעין דוגמא לדבר: כהן שנחתלל אביו לא נתחלל הבן.
(30) להעיר: פירוק המשכן לגבי החורבן ביהמ"ק או ביאת פריצים – י"ל סבורת הפוכות (ובפרט – מה"ת): א) פירוק המשכן מבטל (ממעט) פחות (שהרי אין כאן חילול, נעשית בעלות (וכ'), ב) מבטל (ממעט) יותר – כיוון שע"פ הוי' יסעו (בהעלותך ט, כ. שם, כג) ומפריקים המשכן, הפה שהקים הוא הפה וכו' – וע"ד באיסורא כשהפה שאסר מתיר – שמבטל לגמרי...
אבל (הפך הנ"ל) אין לומר דהפירוק מחליש קדושת המשיכה (שהייתה רק פעם א') ובמילא גם לא זה שעבודתו מקדשתו שהרי היא דוגמתה וכו' (ראה שביעות טו, רע"א. ספרי נשא ו, א, תוספתא סוטה רפ"ג. שו"ת צפ"נ דווינסק ח"א סי' פ).
(31) ראה רמב"ם הל' ביהמ"ק פ"ו ה"ד"ט. השגת הראב"ד שם ג"כ שם. ומלשון הרמב"ם משמע דלא רק דכללות המקום נשאר בקדושתו כ"א גם קדושת הנוספת דחלקי המקדש,

(*) ראה ע"ז נב, ב פרש"י שם. בעל המאור ומלחמות שם. רמב"ן ורשב"א מכות יט, א.
(**) להעיר ממ"ש הצפ"נ מהד"ת ג, ג ואילך ועוד (והוא נוסמנו בצ"פ על הרמב"ם עבודה המולקט הל' ביהמ"ק פ"א ה"ד) בבאו פריצים וחלילה, דכשתבוא ליד ישראל אז נתקדשה בקדושת א', חזרות הקדושה עליהם. ועד"כ כ' בשו"ת בית יצחק אר"ח סי' כו בתחלתו.
ולהעיר מלשון הרמב"ן במלחמות ע"ז שם: שהרי נביא מתנבא על המקדש שיחרב ואמר שיצא לחלוץ וגויה"כ הי' הכל .. והיוני דכתיב נמי נתתיו ביד זרים לבוא כו'

כל יהודי כפרט וכיחיד, בכך שמגלים את שייכותו לתורה ולהיות ב(ספר) תורה על-ידי האות שיש לו בספר התורה⁶⁵, והן השלימות של עם ישראל בתור כלל – קהל אחד, שנעשית התאחדות כולם ביחוד אמיני על-ידי תורת אמת ונצחית, יחוד נצחי.

ועל-ידי זה ממהרים ומזרזים עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה שתהיה גאולה

(משיחות ש"פ ויק"פ תש"מ, תשמ"ב)

(66) פרש"י נצבים ל, יג.
(67) י"ל גם מלשון תשובה.
(68) ירמ' לא, ז.

(65) ראה סה"מ תש"ז ע' 46. סה"מ תש"ט ע' 41 (השני).

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

❧ ❧ ❧

ויהי'ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

❧ ❧ ❧

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

שישנו המשכן בשלימותו. המגורה – בפני עצמה, ועל דרך זה השולחן והמזבח; אלא שעל-ידי שמכניסים אותם למשכן הם גם משלימים את המשכן, ואז נעשה המשכן בשלימות.

(ג) מצד עצמם, בעת עשייתם, אין³⁵ בהם שום חשיבות מצד עצמם, אבל לאחר הקמת המשכן והכנסת הכלים בתוכו, חלה על כל כלי וכלי חשיבות בפני עצמו – חלה קדושה מיוחדת על כל כלי לעצמו – ישנה קדושת מנורה, שולחן...³⁶ (נוסף לקדושה הכללית בתור חלק מקדושת המשכן בכלל).

1. לאחר הקמת המקדש יש חשיבות גם בכל חלקיו

מההבדלים להלכה שבין האופנים הנ"ל יש לומר:

עשיית כלי המשכן (ומקדש) צריכה הרי להיות לשמה³⁷ – „אין עושין כל הכלים מתחלתן אלא לשם הקדש“³⁸. והנפקא-מינה היא מהו תוכנה של הכוונה לשמה:

(35) אבל גם באופן זה י"ל שיש להם חשיבות (קדושה) בפ"ע ולאח"י – נתוספה קדושה.

(36) להעיר מלשון הרמב"ם (הל' תמורה שם): כיצד אם הקדיש לבדק הרינו לא ישנה לבדק המזבח. אבל להעיר דגם לדעת הרמב"ם דכל הכלים (וגם המזבח) הם בכלל המ"ע דועשו לי מקדש (כנ"ל בסה"צ שם. וראה כס"מ במנין המצות בריש ספר היר"מ ע"ב), הרי יש ענין מיוחד במזבח „שמקריבין על המזבח חוה כל הקרבנות אע"פ שאין שם בית" (רמב"ם הל' ביהמ"ח פ"ב ה"ד), שהקרבנות הקרבנות היא עיקר המ"ע דועשו לי מקדש, כמ"ש הרמב"ם ריש הל' ביהמ"ח. וראה בארוכה לקו"ש ח"א שם. (37) וכמ"ש רש"י (תמורה כה, ח), ורעשו לי מקדש – „רעשו לשמי בית קדושה“.

(38) רמב"ם הל' ביהמ"ח ספ"א. וראה קריית ספר להמבי"ט שם „דכתיב את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו, משמע דעשיית כל הכלים דומי' דמשכן דעשיתו לקודש מתחלתו כדמשמע ועשו לי מקדש שמתחלת עשיתו יהי' לשם הקודש כו“.

פרש"י יתרו כ, כא: מזבח אדמה תעשה לי – „שתהא תחלת עשייתו לשמי“ ומה מוכח לכאורה, (שנ"פ פשוטו ש"מ עכ"פ) רק במזבח יש דין דלשמה ולא בשאר כלים. ולפי"ז צ"ל ד, ורעשו לשמי בית קדושה הוא רק בבנין המשכן עצמו ולא בכלים.

אבל י"ל ובכמה אופנים:

א) דלמדין מהמזבח לשאר הכלים. ב) דמזבח החידוש הוא שצ"ל תחלת עשייתו לשמי, משא"כ בהמשכן ובכלל שאר הכלים (וראה מכלילת דרשב"י יתרו שם: „תעשה לי שתהא חציבתו והבאתו ובנייתו לשמי“)⁴. ג) במזבח יש דין מיוחד דלשמי פרטי (לשם מזבח), משא"כ בשאר כלים שהם דין לשמי הוא בכלל לשם המקדש (ראה לקמן בפנים). ד) דפליגי בזה רש"י והרמב"ם: לרש"י דועשו לשמי בית קדושה הוא רק בהבנין ולא

(*) וראה ירושלמי יומא פ"ג ה"ו. קה"נ שם. מלחמות ה' להרב"ב סוכה פ"א ט, א.)

בהכלים [ורש"י פ' ב' תרומה (שם, ט), וכן תעשו – לדורות, אם יאבד אחד מן הכלים או כשתעשו לי כלי בית עולמים כו'] כתבנית אלו תעשו אותם“, היינו שפירוש „וכן תעשו“ על תבניתם ולא כוונה לשמה כבקריית ספר הג"ל בפירוש דברי הרמב"ם שעשיתו לשם הקודש, משא"כ במזבח דיש לימוד מיוחד: אבל להרמב"ם ד, אין עושין כל הכלים מתחלתן אלא לשם הקודש, אין לימוד מיוחד דלשמי במזבח. וראה צפע"נ עה"ת יתרו שם. צפע"נ דלמב"ם (המלוקט) סוף פ"א מהל' ביהמ"ח. ואכ"מ.

(39) ואולי י"ל דלפי אופן זה, מכיון שענינם הוא רק חלק מבנין והקמת כללות המשכן, י"ל דדין לשמה בהם חל רק כאשר מקימים את המשכן ומכניסין אותו לתוכו, ולא מתחלת עשייתו דהוי רק הכשר דהכשר (וראה הערה שלפנ"ו). ולהעיר מדין לשמה בציצית (וראה לעיל הערה 23) ש„צריכים שיהיו טווין ושווין לשם ציצית .. ויש בעלי נפש שמחמירין על עצמן אפילו בניפוץ הצמר אבל אין נוהגין כן“ (שו"ע אדה"ז שם סיי"א ס"ג. וש"נ).

(40) לכאורה י"ל דכ"ה דעת הרמב"ן בהשגותיו לסה"צ מ"ע לג דפליג על הרמב"ם וס"ל שאין הכלים חלק מן הבית, אבל הם שתי מצות כו' ע"ש. אבל י"ל שס"ל כן רק בנוגע לביהמ"ק, משא"כ בנוגע למשכן ראה צפע"נ דלעיל הערה 32.

(41) להעיר מהדריעות בדין לשמה במצה (שו"ע אדה"ז ס' תנג סיי"ד. וש"נ).

(42) ראה לעיל הערה 38.

(43) ואולי י"ל גם נפק"מ בין הסברות הג"ל בזמן הקמתו, דאין בונין את המקדש בלילה שנאמר (בהעלותך ט, טו) וביום הקים את המשכן ביום מקימים ולא בלילה (שבויעות טו, ב). רמב"ם שם ה"ב, אם גם הכלים בדין זה: לאופן הב' אינם בדין זה, כיון שעשית הכלים עצמן אינה בגדר הקמת המשכן וכו"ה פירוש לנר סוכה מא, א בתור"ה אי נמי. הר המור"ל הל' ביהמ"ח פ"א סק"ב. וראה צפע"נ מהד"ת ג, ג. ובכ"מ, משא"כ לאופן הא' והג' דהוי חלק מעשיית והקמת המשכן (וראה פנים יפות ר"פ ויצא דכתב ע"ז דאין בנין ביהמ"ק בלילה, וכ"ש עשית המזבח"). ולהג"ל הערה 39 י"ל דלאופן הא' אין בעשיית כלים עצמם גדר דהקמת המשכן, כ"א בהכנסתן במשכן.

וחלקי, הוא מלמדנו, כי למרות ש"זה הכלל (מצות ועשו לי מקדש) כולל מינים רבים", שהציווי ועשו לי מקדש תוכנו לכתחילה שיעשו משכן הכולל כלים – הרי לאחר גמר עשייתו, חל על כל אחד מהכלים ציווי⁴⁴ ובמילא – קדושה בפני עצמה (כאופן הג'), וממילא הכוונה לשמה שבעשיית הכלים צריכה להיות באופן זה, וכן"ל.

ז. בתחילת עשיית המשכן ויקהל, בסיומו – פקודי

וזהו הרמז בשם, ויקהל" שם של הפרשה בה מדובר אודות עשיית כל חלקי המשכן: ויקהל" מדובר רמז על אופן עשיית הכלים, שהפעולה של מלאכת המשכן וכל כליו הייתה באופן של ויקהל". זאת אומרת: למרות שנאמר בנפרד ויעש⁴⁵ על כל כלי בפני עצמו ועל כל חלק של המשכן, הרי הכוונה בעשיית כל כלי וכלי לא הייתה (רק) בתור עשיה ופעולה פרטית, של הכלי הפרטי, אלא היה זה, ויקהל" – הקהלה של כל חלקי המשכן על מנת לעשות משכן אחד.

זאת משום שלפני שקיים המשכן כולו, אין לכל כלי כל חשיבות (לעצמו); כל עניינו הוא מה שהוא מהוה פרט מן (הכלל –) המשכן.

בפרשת פקודי, בה נאמר, ותכל כל עבודת משכן אהל מועד⁴⁶ ומסופר כיצד העמידו את המשכן עם כל כליו – אז נרגש הענין של פקודי: ישנה (גם) מציאות הפרטים בפני עצמם, לא רק הענין הכללי של המשכן כנ"ל. משום שלאחרי שהעמידו את כל המשכן, נעשתה חשיבות גם בכל כלי בפני עצמו, כנ"ל באריכות.

ח. מעלת הפרט והכלל בעבודתו של כל יהודי

כל ענין בתורה הינו ענין נצחי והוראה נצחית – ועל אחת כמה וכמה המשכן שענינו הוא – ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל⁴⁷, מובן איפוא, שהענין הנ"ל של ויקהל"ו, פקודי" שבבנין המשכן, קיים גם ביחס לענין של, ושכנתי בתוכם", בנוגע לישראל.

אודות בני ישראל נאמר, כי כולם מהוים ציבור אחד, כל עם ישראל יחדיו מרכיבים קומה

אחת שלימה⁴⁸. וכאשר ישנו חס ושלוש חסרון ביהודי אחד, חסר בכל הקומה השלימה⁴⁹.

לאידך גיסא נאמר, כי כל יהודי בפני עצמו הוא, "עולם מלא"⁵⁰, עד אשר, "כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם" – כל העולם, כל סדר ההשתלשלות כולל גם כל אחד ואחד מבני ישראל, הריהו, "בשבילי נברא". ודבר זה, חייב לומר" כל אחד ואחד, אפילו, חוטב עציץ" ו,שואב מיימין⁵¹, מהגדול שבגדולים עד לקטן שבקטנים.

על כך באה ההוראה משמות הפרשות, ויקהל" ו"פקודי":

יכול יהודי לחשוב, שלכל לראש הריהו מציאות בפני עצמו – לא חס ושלוש מציאות יש, אלא מציאות של קדושה, בתור יהודי – עבד מלך מלך⁵², לשמש את קונו⁵³: יש לו את תפקידו ועבודתו המיוחדת. אלא שבווספה לזה הוא גם כולל את עצמו ביחד עם כלל ישראל.

אומרים לו: כאשר נגשים לעשות את כלי המשכן, אשר לעשיית כל כלי הלוא נדרשת פעולה מיוחדת בנפרד מעשיית כל שאר הכלים, ויעש" בפני עצמו הקשור עם תכונותיו המיוחדות של כלי זה – אומרת תורת אמת, כי זהו בעצם ענין של, ויקהל": מציאותם מתבטאת בכך שהם נעשים חלק מכללות המשכן.

ועל דרך זה צריך יהודי לדעת, שההתחלה ונקודת התוכן של הכל היא, אשר לכל לראש – עליו לכלול את עצמו ביחד עם כל ישראל – ויקהל", ועד לאופן שמציאותו מתבטאת בכך שהוא חלק מהקהל.

לכן – עוד קודם שיהודי הולך להתפלל על צרכיו האישיים (שזו מצות עשה מן התורה – מצות עשה של תפילה)⁵⁴, עליו לכלול את עצמו עם כל ישראל, על-ידי שהוא מקבל על עצמו את המצוה של, ואהבת לרעך כמוך⁵⁵.

עד אשר, "אל תפרוש מן הציבור"⁵⁶, הבקשות עצמן אינן נאמרות בתפילה בלשון יחיד –

(49) וראה סהמ"צ להצ"צ מצות אהבת ישראל. קונטרס אהבת ישראל.

(50) סנהדרין לו, א במשנה.

(51) ר"פ נצבים.

(52) ספרי (ופרשי') דברים א, ז. פרש"י לך טו, יח.

(53) קדושין בסופה.

(54) ראה סהמ"צ להצ"צ שרש התפלה בתחלתו. ויש"נ.

(55) שער הכוונות בתחלתו. ועוד. סדור אמו"ר חוקן קודם

מה טובו. וראה סהמ"צ להצ"צ שבעה⁴⁹.

(56) אבות פ"ב מ"ד. וראה ברכות כט, סע"ב ואילך.

כמבקש (רק) עבור עצמו – אלא בלשון רבים: "והננו מאתך...", "השיבנו אבינו...", ועל דרך זה בכל הברכות, עבור כל ישראל כאחד.

לאידך גיסא: כאשר יחיד עושה למען הכלל, עלול הוא לעשות חשבון, כי לעבודתו זו אין כל השפעה על שלימותו האישית, השלימות שלו מושגת רק בעבודתו בתור יחיד, אלא שלצורך הכלל הריהו מוותר על שלימותו ועושה למען הכלל.

אומרים לו, כי אדרבה: הקמת המשכן עבור כלל ישראל, היא באופן של, פקודי" – הבאתו של כל כלי בפני עצמו למשה, ואחר כך – ציווי ה' למשה אודות הכלל, ואחר כך קיום הציווי בכלי זה על-ידי משה – מסופר (ומקבל חשיבות) בפני עצמו. כאשר עושים עבור כלל ישראל, מביא הדבר שלימות (גם) ליהודי בתור יחיד.

ט. מצד ה"עצם" – הכלל והפרט חד הם

טעם הדבר, מדוע חייבת להיות, "התכללות" זו – בשעה שהוא עוסק בעניניו הפרטיים צריך להיות, ויקהל": לכלול עצמו עם הציבור; ולאידך, הקמת המשכן עבור כלל ישראל היא באופן המביא ל, פקודי": השלימות של כל יהודי בתור יחיד –

היא משום, שבעצם, שני ענינים אלו אצל יהודי – ה, ויקהל" שלו זה, פקודי" שלו – הרי הם דבר אחד [שלכן בריבוי ורבויו השנים⁵⁷ פרשיות ויקהל פקודי הינן מחוברות, דבר המצביע כי הם נעשות לפרשה⁵⁸ אחת]:

בגלוי ובחיצוניות (בדרגת ה"גילויים") – כלל ופרט הם בסתירה זה לזה, או על כל פנים מבטאים ענינים שונים של שלימות. ולכן, בשעה שמדגישים את מעלת הכלל, הדבר מחליש את חשיבות הפרט, וככל ששמים הדגשה על הפרט, הדבר גורע מחשיבות הכלל.

מה שאין כן מצד העצם והפנימיות של בני ישראל, לגבינו נאמר, שכולם תאמימות ואב אחד לכולנו⁵⁹, ועל דרך זה (והסיבה לזה –) מצד

(57) כי פרשיות אלו מחוברות בו' (מו') הקביעות דשנה פשוטה. ונפרדות רק באחת מהן (בקביעות ו"ש) ובו' המעוברות (ראה הלוחות שבטא"ח לאחר סוכ"ט. עתים ליבנה מאמר טו קביעות אדר הסמוך לניסן). ומכיון שבכל מחזור קטן יש י"ב פשוטות וק' ו' מעוברות (וקביעות ו"ח) הג"ל דשנה פשוטה – נדירה מאד, דאינה בכל מחזור) – הרי שברוב שנים הן מחוברות.

(58) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 410 ואילך. ויש"נ.

(59) תנאי פל"ב.

עצמותו יתברך, הרי בדרגא זו ריבוי הפרטים אינו בסתירה לאחדות ופשיטות. וכידוע⁶⁰ שדוקא מצד הפשיטות שלמעלה נעשה ריבוי התחלקות דוקא, זאת אומרת, ישנו ריבוי והתחלקות, אך לא רק שהריבוי אינו בסתירה לפשיטות, אלא אדרבה: הריבוי הגדול מבטא את הפשיטות שלמעלה.

ולכן משתקף הדבר, כנ"ל, אצל עם ישראל – אשר "ישראל וקודשא בריך-הוא כולא חד"⁶¹ – שהעובדה שמכל איש ישראל נעשה, "עם אחד", אינו בסתירה למציאות של כל יהודי בתור יחיד, אלא אדרבה: מכיוון שהאחדות היא מצד עצם המהות של יהודי (שהיא דבר אחד עם עצמותו יתברך כביכול), מתבטאת אחדות זו גם במציאות וב, ציו" הפרטי של כל יהודי. משום שהעצם נמצא הרי בכל פרט⁶².

י. ההוראה: השתתפות כל יהודי בספרי התורה הכלליים

על דרך שישנו החיבור של, ויקהל"ו, פקודי" בנוגע לעם ישראל, על דרך זה מוצאים בגלוי את האיחוד של כלל ופרט (ויקהל פקודי) לגבי ספר תורה:

ספר תורה מורכב ממאות אלפי אותיות ונפרדות, וכל פרטי אותיות אלו יוצרים תורה אחת (ויקהל"); ולאידך, כאשר נעשה מהאותיות ספר תורה אחד ויחיד בשלימות התוקף והקדושה, הרי כל אות היא בקדושתה ומוקפת גיול⁶³, מובדלת מכל שאר האותיות⁶⁴.

מכיוון ש, ישראל אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד", מתבטא הדבר גם בגילוי בספר תורה כיצד הכלל והפרט קשורים ומאוחדים ביניהם.

וזהו ההוראה והנתינת כ"ח שלוקחים מפרשיות ויקהל פקודי – להוסיף בוירו לאחד את כל ישראל. כולל גם בענין שהזמן גרמא – על-ידי שלכל יהודי תהיה אות באחד מספרי התורה הכלליים, הנכתבים על מנת לאחד את כל בני ישראל יחד, שעל-ידי זה נעשית הן השלימות של

(60) ראה תנ"ח נח ד"ה יהי כל הארץ פכ"ז ואילך (ע, ב ואילך). ד"ה מי מדד תרס"ב. ועוד.

(61) ראה חל"ג עג, א.

(62) ראה עד"ז לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 165 ואילך. ויש"נ.

וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 126 ואילך.

(63) מנחות כט, א. רמב"ם הל' תפילין פ"א ה"ט. טושו"ר יו"ד סרע"ד ס"ד. או"ח ס"ב מ"ד. שו"ע אדה"ז שם ס"ה.

(64) וראה לקו"ש שה"ש, א. גו, ז. ועוד. וראה לקו"ש ח"כ ע' 421 ואילך.